

-BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 28 lipca 2015 r.

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Ryszard Czerniawski

KMP.571.1.2015.DK

Pan
gen. brygadier Wiesław Leśniakiewicz
Komendant Główny Straży Pożarnej
ul. Podchorążych 38
00-463 Warszawa

szanowny Panie Komendant

Zgodnie z przyjętą w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475), osoby niepełnosprawne mają prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Ponadto, w dniu 6 września 2012 r. Polska ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych *Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169), zobowiązującą do umożliwienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia i pełnego udziału we wszystkich jego sferach. Oba wymienione dokumenty mają zastosowanie również w odniesieniu do osób pozbawionych wolności oraz środowiska stworzonego w miejscu ich osadzenia. Wobec powyższego wszelkie instytucje państwowe, winny podejmować działania ukierunkowane na urzeczywistnienie praw osób z niepełnosprawnością.

Mając na względzie treść wskazanych aktów prawnych, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji, działający na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich dokonują wizytacji prewencyjnych zakładów karnych i aresztów śledczych, przyglądając się sytuacji osób z niepełnosprawnością, osadzonych w tych placówkach. Zaznaczyć należy, że w toku wizytacji pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich spotykają przypadki różnych typów dysfunkcji u osadzonych np. narządów ruchu, wzroku czy słuchu.

Dotychczasowe ustalenia wizytujących pozwalają na podniesienie problemu **nieprzyjęcia w części wizytowanych jednostek penitencjarnych żadnych zasad ewakuacji osób z niepełnosprawnością lub opisanie ich w instrukcjach bezpieczeństwa w sposób**

szczętkowy np. ogólnikowo ustalając, że należy pomóc w ewakuacji osobom z niepełnosprawnością ruchową.

Z odpowiedzi¹ gen. Jacka Kitlińskiego - Dyrektora Generalnego Służby Więziennej na moje wystąpienie dotyczące między innymi tej sprawy, zawartej w piśmie z dnia 18 czerwca 2015 r. (BDG-070-72/15/431) wynika, że w jego ocenie wystarczające jest ogólne odniesienie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, sporządzanych przez kierowników poszczególnych jednostek penitencjarnych, do wszystkich osób znajdujących się w ewakuowanych budynkach, w tym również do osób z niepełnosprawnością. Dyrektor wyjaśnił przy tym, że zgodnie z § 17 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719), dokumentacja ta uzgadniania jest z właściwymi komendantami Państwowej Straży Pożarnej i w chwili uzyskania ich akceptacji traktowana jest, jako zgodna z obowiązującym w tym zakresie stanem prawnym.

Mam poważne wątpliwości dotyczące uznania, że organizacja ewakuacji osób z niepełnosprawnością przebiega w identyczny sposób, jak osadzonych, którzy nie borykają się z dysfunkcjami wzroku, słuchu i ruchu, w tym poruszają się na wózkach inwalidzkich. Problem jest tym większy, że większość jednostek penitencjarnych nie ma udogodnień pozwalających na samodzielne przemieszczanie się osób z niepełnosprawnością ruchową (zwłaszcza między kondygnacjami) czy sygnalizacji alarmowych dla osób niesłyszących i ścieżek fakturowych dla osób niewidzących. Wobec tego mam wątpliwości czy procedura ewakuacji osób z niepełnosprawnością może pomijać wytyczne postępowania personelu na wypadek zagrożenia, w tym sposoby alarmowania (nawet indywidualne) tych osadzonych, a także nie wskazywać na dodatkowe obowiązki pracowników obiektu, w którym akcja jest prowadzona co do ewakuacji osób niepełnosprawnych.

Wobec informacji udzielonej przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, z której wynika, że to na Państwowej Straży Pożarnej ciąży również odpowiedzialność za treść planów dotyczących między innymi ewakuacji osób z niepełnosprawnością, uprzejmie proszę Pana Komendanta o wyrażenie opinii w przedmiotowej sprawie.

---

¹ Tekst wystąpienia Rzecznika oraz odpowiedzi umieszczono na stronie internetowej Rzecznika w zakładce KMP <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/wyst%C4%85pienie-generalne-z-dnia-21052015-r-do-dyrektora-generalnego-s%C5%82u%C5%BCby-wi%C4%99ziennej-w-sprawie>